

Nr 123.

Af herr **Karlsson** i Mo, *om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående ordnande af kreditförhållandena för det mindre och medelstora jordbruket m. m.*

För den jordbrukande befolkningen i många delar af vårt land möter det ofta stora svårigheter att anskaffa nödigt kapital för att hålla sig uppe i existenskampen. Dessa svårigheter i förening med dess i sig själf vackra sträfvan att förvärfva sig och förbättra sitt jordbruk hafva tvingat den att använda sig af utvägar, som framkallat betänkliga missförhållanden. Så har framför allt i Norrland bruket att skaffa sig lån medelst växlar tagit en utsträckning, som innebär uppenbara vådor för en sund ekonomi och ofta ledt till fullständig ruin. Man skaffar sig i denna form icke blott driftkapital, utan äfven medel till jordförbättringar, nybyggnader och annat. Och mången har icke kunnat inse faran, förrän det varit för sent. Nu har emellertid detta, att använda sig af växlar, blifvit ett inrotadt missbruk, hvilket som ofvan framhållits just förorsakats af svårigheterna att på annat sätt skaffa nödigt kapital och som det därför fordras positiva åtgärder att aflägsna, i all synnerhet som ett dröjsmål härutinnan också kan få betänkliga följder för den själfständiga bondestammen i särskildt ifrågavarande landsända. Den befolkningsgrupp det sålunda gäller bispringa, är icke enbart de mindre jordbrukare, hvilkas fastigheter ligga inom det värdemaximum, som bestämts för erhållande af egnahemslån, enär för dem redan mycket gjorts från statens sida. Det är äfven och närmast för innehafvarna af så kallade medelstora jordbruk som ett ingripande i och för ordnande af kreditförhållandena är af nöden. Egnahemssträfvandena omfattas af befolkningen med största intresse. Och de medelstora jordbruken äro en af de få former för egna hem, som kunna tillför-

säkra sin brukare en någorlunda säker utkomst. Men dessa medelstora jordbruk kunna ej komma i åtnjutande af lån ur egnahems-lånefonden, utan äro hänvisade till hypoteksföreningar, privatpersoner eller banker. De bestämmelser, som gälla för hypoteksföreningar, äro ej under nuvarande former särdeles lämpliga och att få privatpersoner att ställa kapital till jordbrukares disposition har varit rätt svårt och ofta förenadt med olägenheter på grund af de uppställda, ofta ofördelaktiga villkoren. Det har sålunda endast återstått bankerna som den enda utvägen.

Och om nu en höjning af gränsen för lån af hypoteksföreningar icke skulle kunna ifrågasättas, har jag tänkt, att en lånefond af staten upprättades, ur hvilken under vissa betryggande villkor lån kunde lämnas i syfte att skaffa vederbörande jordbrukare nödigt kapital. Detta skulle kunna ordnas, utan att staten behöfde löpa någon afsevärd risk, t. ex. genom kraftigt främjande af så kallade jordbrukskreditföreningar, till hvilkas bildande ett beaktansvärdt förslag öfverlämnades den 1 december 1908 af Kungl. Landtbruksstyrelsen till Kungl. Maj:t, hvare anhölls om proposition, att Riksdagen ville för åren 1910—1919 till Kungl. Maj:ts disposition ställa ett belopp af 10 miljoner kronor att såsom statslån tilldelas sådana i och för lättare lånfång bildade föreningar, hvarvid man dock måste se till att icke äfven där gränsen för lån af dessa sättes för lågt för att af brukare å de medelstora jordbruken kunna anlitas. Skulle förhållandena kunna ordnas äfven på annat fördelaktigt sätt, är däremot ingenting att invända. Hufvudsaken är emellertid, att något i det af mig angifna syftet blir gjordt.

På grund af det anförda tillåter jag mig föreslå,

att Riksdagen ville besluta en skrifvelse till Kungl. Maj:t med begäran om utredning och förslag till ordnande af kreditförhållandena för det mindre och medelstora jordbruket samt för detta ändamål ställa till Kungl. Maj:ts förfogande ett belopp af 10,000 kronor.

Stockholm den 27 januari 1910.

Karl Karlsson,
Mo.